

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Kan hr. Søren Kolstrup oplyse mig om, hvad den gennemsnitlige transporttid er her i Danmark, og hvornår det er, dyrene stresses? Er det ved af- eller pålæsning eller på lastbilen? Kan vores transporttid her i landet uanset slagteriets størrelse sammenlignes med dem, vi har i Spanien f.eks.?

Jeg er glad for bemærkningerne om, at de lidt større landbrug har mulighed for mindst lige så god dyrevelfærd som alle andre, og måske også til bedre at håndtere en god udnyttelse af det gødningsystem, vi har.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg kan sandelig bekræfte over for hr. Jens Kirk, at man i andre lande har en længere transporttid, hvilket ikke gør problemet i Danmark mindre og på ingen måde berører vores holdning dertil.

Hvad angår transporttiden i øvrigt kender jeg ikke tallet, men jeg hører det gerne fra hr. Jens Kirk.

Men det afgørende, synes jeg, er at få et loft og få sikret et minimum af etiske regler. Dem kan man jo roligt indføre, vil jeg gerne sige til hr. Jens Kirk, dem kan man jo roligt indføre, hvis det virkelig er sådan, at de kommer tæt på virkeligheden, og at hr. Jens Kirks observationer her i livet skulle være mere typiske end under-egnede.

Så må jeg lige sige til hr. Jens Kirk med hensyn til afgift på kvælstofab, som jeg ikke fik nævnt før: Hovedpointen i vores forslag til afgift på kvælstofabet er, at man får drøftet et rigtigt bundfradrag, et realistisk bundfradrag, som man kan nærme sig, og eventuelt – det kunne jo blive en interessant dialog, hvis hr. Jens Kirk turde det – kunne man jo tænke sig, at der i en overgangsfase var behov for to eller tre forskellige typer bundfradrag.

Jeg er meget opmærksom på, at landbrug er forskellige, selv om jeg har som mål og ønsker et alsidigt jordbrug.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Og så er det hr. Jens Kirk for tredje gang.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Nu snakker hr. Søren Kolstrup om en realistisk kvælstofafgift: Skal afgiften være mindre, hvor

der er strøelse, og hvor der må forventes mere dyrevelfærd, end hvor der ingen strøelse er?

Og endelig: Ved frilandsregler og frilandssystemet sikrer vi da en jævn fordeling af husdyrgødning på arealet?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Enhedslistens opfattelse er, at det vil være farligt at differentiere bundfradraget, fordi vi netop skal stille mod en situation, hvor de forskellige brugstyper bliver mere og mere alsidige.

Derfor tror jeg, at når vi kommer til at skulle forhandle den her afgift – og jeg tror, det er et spørgsmål om tid, før stemningen er vendt – så skal vi allerhøjest have to modeller, men det vil komme an på en nøjere analyse. Og til sidst skal vi kun have én type bundfradrag gældende for alle.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 192:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod våbentransporter.

Af Keld Albrechtsen (EL) og Helge Bo Jensen (EL).

(Fremsat 24/4 2001).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Frank Jensen):

Beslutningsforslaget fra Enhedslisten pålægger regeringen senest den 1. december i år at fremsætte forslag til lov om forbud mod våbentransporter til krigsførende lande og konfliktområder.

Jeg er langt hen ad vejen enig med forslagsstillerne i, at der er behov for at overveje regler om transport af våben på f.eks. danske skibe.

Der er både internationalt og i den hjemlige debat i de senere år sat øget fokus på internationale våbentransporter. Også i forskellige internationale fora, hvor man drøfter eksportkontrol med våben, er transport af våben sat på dagsordenen. Forhandlingerne om en FN-protokol om ulovlig fremstilling af og handel med skydevåben m.v., som nævnes i beslutningsforslaget, er et eksempel herpå.

Der er imidlertid gennem de senere år også mere generelt sket en stor udvikling på eksportkontrolområdet. Jeg tænker her særlig på betydningen af den store teknologiske udvikling, der også har sat sit tydelige spor på våbenområdet.

De danske regler for kontrol med udførsel af våben m.v. har kun i et vist omfang kunnet tilpasses den udvikling. Der er derfor behov for en omfattende gennemgang og vurdering af disse regler. Jeg har på den baggrund besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal foretage en sådan gennemgang.

Arbejdsgruppen skal bl.a. vurdere, hvilke produkter og teknologier m.v., der skal være omfattet af våbenlovgivningens kontrol med udførsel af våben m.v., og også i hvilket omfang udførsel via elektroniske medier, som f.eks. Internettet, skal være forbudt.

Spørgsmålet om, hvorvidt der er behov for regler om transport af våben både på danske skibe og om bord på luftfartøjer og køretøjer indregistreret i Danmark, er også blandt de spørgsmål, som arbejdsgruppen skal overveje.

Det er et vigtigt og hastende spørgsmål, og derfor vil jeg bede arbejdsgruppen om at afslutte sit arbejde inden 1. juli næste år. Hvis arbejdsgruppen kommer frem til, at der bør gennemføres nye regler på området, skal den komme med forslag hertil og også til, hvordan sådanne regler kan udformes.

Såvel spørgsmålet om nye teknologiers betydning som spørgsmålet om kontrol med våbentransporter er spørgsmål, som jeg synes fortjener en bedre udredning og en bredere udredning, før der tages stilling til, om der eventuelt skal lovgives herom. Derfor ønsker regeringen at afvente rapporten fra den arbejdsgruppe, der nu nedsættes.

Regeringen kan således ikke på det foreliggende grundlag stemme for det fremsatte beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Blot et enkelt spørgsmål til justitsministeren. Jeg vil komme tilbage til den mere generelle kommentar.

Det er angående den arbejdsgruppes kommissorium, som vi her i dag får meddelt vil blive nedsat, for ministeren sagde, at den bl.a. også ville skulle inddrage spørgsmålet om transport på skibe indregistreret i Danmark.

Men under Sydafrikaboykotten så vi jo, hvordan man så brugte skibe, der ikke var indregistreret i Danmark. Dengang løste man det på den måde, at man lavede et forbud, der vedrørte danske statsborgeres medvirken til transport af våben, også når det ikke skete på skibe, der var indregistreret i Danmark.

Bare for god ordens skyld vil jeg lige bede ministeren bekræfte, at den dimension også indgår i den arbejdsgruppes kommissorium, sådan at vi undgår, at det forbliver ubelyst.

Per Kaalund (S):

Den socialdemokratiske folketingsgruppe er meget langt enig i intentionerne bag det her beslutningsforslag, der ligger. Der er efter vores opfattelse også klart behov for at overveje regler om transport af våben, også for så vidt angår danske skibe og danske transportører.

Vi er bekendt med, at våbenloven giver regler for, hvorledes man kan producere våben her i landet, og tilsvarende efter hvilke regler, der kan udføres våben fra landet, mens der ikke er lovgivet om transport på danske skibe, fly og køretøjer. Det gælder også transport mellem tredjelande.

Vi imødeser selvfølgelig en række problemer omkring definitioner. Dels, hvad er våben? Altså er det krudt og kugler og kanoner, er det rimelig klart, at man kan se og vurdere det. Men der findes klart mange delkomponenter osv., der i dag indgår i våben, som også bruges i stort tal i den civile produktion, så der ligger nogle definitionsanskeligheder dér. Men det finder man jo nok løsninger på.

Et andet punkt, der bliver vanskeligt at definere, er begrebet krigsområde. Hvad er et krigsområde, et uroområde? Og der er ikke engang tale om et land som sådan, der kan være tale om et område i et land, og det vil selvfølgelig også give nogle opgaver med hensyn til at få definere, hvad det er.

Vi ved, at der i EU arbejdes med en såkaldt »code of conduct« omkring disse ting her; FN er

også på vej med en protokol. Alt det må selvfølgelig også indgå i de overvejelser, den arbejdsgruppe gør sig, som justitsministeren har nedsat, og vi imødeser med forventning resultatet af denne arbejdsgruppes arbejde, når det foreligger.

Men af disse grunde er vi nødt til at stemme imod, selv om vi godt kan støtte intentionerne i forslaget. Vi vil altså afvente arbejdsgruppens resultat.

Henriette Kjær (KF):

Da vores ordfører, hr. Helge Adam Møller, ikke kan være til stede, har jeg lovet at fremføre følgende:

Den konservative folketingsgruppe kan godt tilslutte sig, at reglerne for transport af våben på danske og udenlandske skibe overvejes med henblik på at forhindre, at skibe er medvirkende til at transportere våben til krigsførende lande og konfliktområder, medmindre dette f.eks. er i overensstemmelse med Atlantpagtens eller FN-Pagtens bestemmelser.

Samtidig er det en klar opfattelse, at de regler og restriktioner, der skal være gældende for transport af bestemte laster, skal gennemføres på bredt internationalt grundlag. Vi synes derfor, det er en god idé, at justitsministeren nu nedsætter en arbejdsgruppe, der kan gennemgå og vurdere de eksisterende regler og eventuelt komme med forslag til, at reglerne ændres. Vi ønsker altså at afvente arbejdsgruppens rapport, før vi tager endelig stilling, og kan derfor ikke stemme for dette beslutningsforslag.

Jeg har også lovet at redegøre for hr. Karsten Nonbo og Venstres stilling, og de har samme indstilling som Det Konservative Folkeparti.

Jørn Jespersen (SF):

Vores ordfører, fru Anne Baastrup, er også optaget andetsteds, og derfor skal jeg blot på hendes vegne tilkendegive, at vi synes, det er et godt forslag, som SF kan støtte.

Aase D. Madsen (DF):

Da Dansk Folkepartis ordfører på dette beslutningsforslag, hr. Peter Skaarup, ikke kan være til stede, skal jeg på vegne af Dansk Folkeparti kort komme med partiets holdning til dette forslag.

Dansk Folkeparti har med interesse læst Enhedslistens forslag om forbud mod våbentransporter. Vi er også bekendt med, at Justitsministeriet nu har nedsat en arbejdsgruppe, som skal se på området. Der er tale om en arbejdsgruppe

med embedsmænd fra fem ministerier, der tilsyneladende skal gennemgå reglerne om eksportkontrol, idet lovgivningen bygger på en lov fra 1930'erne.

I Dansk Folkeparti kan vi støtte, at en sådan lovgivning føres ajour, men dog ikke ud fra de meget faste principper, der lægges op til i Enhedslistens beslutningsforslag og de fire punkter, der er listet op i dette.

Vi skal huske på, at Danmark har en stor og aktiv handelsflåde, som på alle måder er et plus for landet. Den blev bl.a. brugt under Golfkrigen, hvor A.P. Møller generøst stillede transport til rådighed for de allierede styrker. Ny lovgivning på dette område må under ingen omstændigheder bremse for den slags fornuftige og vigtige initiativer fra den danske handelsflåde.

I Dansk Folkeparti er vi således bekymrede, hvis den nye lovgivning kommer til at betyde, at man ikke fremover kan hjælpe allierede styrker, der har brug for hjælp. Men vi stiller os naturligvis positive over for, at der skal skabes et regelgrundlag for våbentransporterne, hvis det er nødvendigt. Men det må på ingen måde have den konsekvens, at danske skibes muligheder for indtjening og manøvrerum ikke er i orden.

Dansk Folkeparti vil således betinge sig, at støtten til nye regler på dette område er afhængig af, om branchen bliver taget med på råd på en rimelig måde, så der ikke bliver snærende bånd på vigtige danske arbejdspladser såvel her i landet som i udlandet.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu er fru Aase D. Madsen jo sendt i byen af hr. Skaarup, så jeg skal ikke stille noget egentligt spørgsmål, men blot nøjes med at konstatere – så kan fru Aase D. Madsen kommentere det, hvis hun vil – at hvis man som udgangspunkt for at få en boykot mod Sydafrika i sin tid havde krævet, at rederierhvervet skulle være helt enig i det, og det ikke måtte gå ud over rederierhvervets indtjeningsmuligheder, så tror jeg, at man kan være hundrede procent sikker på, at så var der aldrig kommet en boykot. Og havde det stået til det, så havde apartheidregimet i Sydafrika stadig væk eksisteret.

Så det ligger bestemt i forslaget, at man skal tage nogle objektive udgangspunkter og ikke tage udgangspunkt i en bestemt branches mulighed for at lege krigens købmænd. Det er korrekt forstået.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Til det er der blot at sige, at det er hr. Søren Søndergaards vurdering af Dansk Folkepartis ordførertale, og det kan jo være, at der er flere syn på den sag, når vores ordfører på området kommer og skal diskutere det i udvalget.

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg skal på CD's vegne meddele, at vi også ser hen til det udvalgsarbejde, som skal i gang, og derfor kan vi ikke støtte Enhedslistens beslutningsforslag, som det ligger.

Ole M. Nielsen (KRF):

Da Kristeligt Folkepartis ordfører på området, hr. Jann Sjursen, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre følgende:

Kristeligt Folkeparti er positive over for intentionerne bag Enhedslistens beslutningsforslag. Danmark bør gøre, hvad det er os muligt for at begrænse våbentilgangen til krigsførende lande og konflikter. I den forbindelse er det naturligt ikke blot at se på udførsel af våben m.v. fra Danmark, men også på danske bidrag til våbenforsyninger i form af transport af våben fra tredjelande til krigsområder.

En arbejdsgruppe ser i øjeblikket på våbenlovgivningen, og Kristeligt Folkeparti finder, at Folketinget med fordel kan afvente resultatet af dette arbejde, før vi foretager ændringer.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Frank Jensen):

Det var blot for, at hr. Søren Søndergaard, inden han går op som ordfører for forslagsstillerne, får lejlighed til at høre mit svar på det spørgsmål, som hr. Søren Søndergaard stillede mig indledningsvis.

Det var et spørgsmål om, hvorvidt det alene var fartøjer, der var indregistreret i Danmark, man skulle overveje reguleret i dansk ret, når det drejer sig om transport af våben mellem tredjelande på skibe eller om bord i luftfartøjer eller køretøjer. Jeg kan sige til hr. Søren Søndergaard, at sådan som vi opfatter det i Justitsministeriet, er det altså bredere end blot det at være indregistreret. Det er også, hvis det er personer med dansk statsborgerskab, som har ansvaret for disse transporter. Så arbejdsgruppen har til opgave at se bredere på det end blot det at være indregistreret i Danmark, så det er – forstod jeg på hr. Søren Søndergaard – også en imødekom-

melse af det ønske, som hr. Søren Søndergaard havde.

Søren Søndergaard (EL):

Det er jo ikke nogen uvant situation, at vi ikke får vedtaget vores forslag, men det er uvant, at vi ikke får dem vedtaget med sådan en venlighed, sådan en imødekommenhed. Derfor vil jeg da benytte lejligheden til at sige lidt om baggrunden for det her forslag.

Det fremlagte beslutningsforslag blev med nøjagtig samme ordlyd – bortset fra et par enkelte datoer, der er ændret – vedtaget den 19. maj 1987, det vil sige for 14 år siden, af Socialdemokratiet, SF, VS og Det Radikale Venstre.

På den baggrund blev den konservative justitsminister Erik Ninn-Hansen tvunget til – kan man sige – at fremsætte et lovforslag om sagen den 7. oktober 1987, men det forslag blev ikke vedtaget, for efter det var blevet fremsat, kom der valg, og ved det valg kom Det Radikale Venstre ind i regeringen. Og da Socialdemokratiet og SF den 15. marts 1989 genfremsatte Erik Ninn-Hansens lovforslag, så stemte De Radikale lige pludselig imod det forslag, de selv tidligere havde været med til at fremsætte.

I begyndelsen af 1990'erne fik vi så den nye regering, hvor både Socialdemokratiet og De Radikale indgik, og så gik forslaget om forbud mod transporter af våben helt i glemmebogen. Så var der overhovedet ikke nogen, der fremsatte det i Folketinget. Det har sådan set været i glemmebogen lige siden.

Det betyder jo ikke, at der ikke har været grund til at tage det frem. Sidste år kom det jo f.eks. frem, at skibet »Thor Emilie« i begyndelsen af 1999 havde transporteret 20 kampvogne fra Polen til Sudan. Det skete præcis samtidig med, at den sudanske regering angreb sin egen civilbefolkning, bl.a. med fly fra luften. Alene derfor var det selvfølgelig ualmindelig uanstændigt at transportere kampvogne til det forbryderregime.

Men det var også efter vores opfattelse uanstændigt ud fra en ren juridisk betragtning, for den 15. marts 1994 vedtog EU's Ministerråd en våbenembargo mod Sudan, der trådte i kraft dagen efter. En våbenembargo, som Danmark støttede.

I artikel 1 i denne her våbenembargo står der: »An embargo on arms, munitions and military equipment shall be imposed on Sudan«, altså en embargo på våben, ammunition og militært udstyr skal gennemføres over for Sudan. Det var

den danske regering med til at gennemføre. Hvad betød det så?

Ja, alle normale mennesker ville selvfølgelig tro, at det betød, at vi hverken kunne eksportere våben fra Danmark eller sejle våben på danske skibe til Sudan. Men det har Udenrigsministeriet jo belært os om i et svar, at det betød det slet ikke. Selvfølgelig kunne man ikke direkte producere våben og sende dem af sted, men man kunne sagtens transportere våben fra tredjeland. Og det var det, der skete i det tilfælde, hvor det danske rederi transporterede våben fra Polen til Sudan på et dansk indregistreret skib.

Så kunne man måske tro, at den sag, der jo kom frem i offentligheden, havde fået Socialdemokratiet eller Det Radikale Venstre til at reagere og finde tilbage til fordums gode forslag. Men det skete jo så desværre heller ikke.

Da der ikke var sket noget i det meste af et år, så tænkte vi fra Enhedslisten, at nu måtte vi så overtage Socialdemokratiets og De Radikales rolle på det her felt, og vi genfremsatte så det forslag, der var blevet vedtaget 14 år tidligere, fuldstændig uændret.

Så blev der reageret. Det skal siges. Da vi havde fremsat det forslag, besluttede man i Justitsministeriet at nedsætte et udvalg, og det er så det, alle ordførere nu henholder sig til og siger, at eftersom det her udvalg er blevet nedsat, er der jo ingen grund til at vedtage det her forslag. Det kan man så diskutere. Men det afgørende bliver selvfølgelig, at det udvalg rent faktisk fører frem til noget, kommer til en konklusion.

Jeg kan kun være glad for, at justitsministeren herfra bekræfter, at der skal lægges en bred fortolkning i det område, det skal undersøge. Det skal altså ikke bare undersøge produktion, det skal også undersøge transport. Det skal ikke bare undersøge transport på dansk indregistrerede skibe, men også transport, som danske statsborgere måtte være involveret i.

Der er jo sådan, at inden for denne her branche er opfindsomheden stor. Da man skulle have transporteret våben fra Bofors til Indien, blev der oprettet et firma i Hørsholm, og da der skulle transporteres forskellige ting og sager til et embargooplaget apartheidregime i Sydafrika, ja så blev der jo også oprettet alle mulige fupfirmaer rundt omkring for at omgå den embargo.

Så der er også behov for, at den arbejdsgruppe, som Justitsministeriet har nedsat, tænker mindst lige så kreativt som de her dødens købmænd gør i rederkredse, så vi kan få stoppet det her.

Vi skal forhåbentlig ikke endnu en gang komme i en situation, hvor danske virksomheder – med loven i hånd sandsynligvis – samtidig med, at den danske regering advarer mod det og underskriver resolutioner imod det, transporterer våben fra et land som f.eks. Polen til en land som Sudan, der krænker sin egen befolknings rettigheder.

Vi havde håbet, at det her forslag kunne vedtages. Det er helt klart, at det bliver det ikke. Så venter vi det halve år, eller hvor lang tid, der nu skal gå, og det er klart, at hvis ikke der kommer et forslag dér, så vil vi endnu en gang genfremsætte det her legendariske forslag fra Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, som har ligget i dvale så længe, men som bestemt ikke er blevet dårligere af den dvale, det er ligget i.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 173:

Forslag til folketingsbeslutning om udfasning af sundheds- og miljøfarlige kemikalier i dagligvarer.

Af Søren Kolstrup (EL) og Jette Gottlieb (EL).
(Fremsat 3/4 2001).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiminister (Svend Auken):

Jeg vil gerne sige tak til forslagsstillerne for deres forslag til beslutning om udfasning af sundheds- og miljøfarlige kemikalier i dagligvarer eller forbrugerprodukter, som er den betegnelse,